

Обраћање члана Комисије за избор и праћење рада Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције Дарка Бабаља на Међународној конференцији „Транспарентност и одговорност за дјелотворан надзор – улога парламента“

Београд, 22. мај 2015.

Поштовани представници Глобалне организације парламентарца за борбу против корупције (ГОПАК),

Поштовани домаћини, колеге посланици Народне скупштине Републике Србије, представници Развојног програма Уједињених нација и Швајцарске агенције за развој и сарадњу,

Поштоване колеге посланици Парламената Албаније, Црне Горе, Азербејџана, Молдавије и Украјине,

Поштовани представници невладиног сектора,

Даме и господо,

Све вас срдечно поздрављам!

У име делегације Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине желим да вам се захвалим на могућности да, овдје у Београду, заједно са нашим колегама из парламената других земаља региона, током ове дводневне Међународне конференције, разговарамо о улози парламената и њихових радних тијела у транспарентности и одговорности за дјелотворан парламентарни надзор.

На самом почетку желим да напоменем да је Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, прије непуних мјесец дана, била домаћином одржавања презентације дјеловања ГОПАК-а, Глобалне организације парламентарца у борби против корупције, на којој су, поред посланика и делегата, те представника стручне службе Парламентарне скупштине БиХ, учешће узеле и наше колеге из Народне скупштине Републике Србије, представници УНДП-а Србије, те представници невладиног сектора и међународних организација са програмским циљевима у Босни и Херцеговини. Тада су присутни учесници имали прилику чути и видјети презентацију о глобалној акцији ГОПАК-а, активностима и процедурама за отварање поглавља приступању ГОПАК-овој мрежи парламентарца, те о њиховим искуствима у досадашњем дјеловању у оквиру ове мреже.

Том приликом од посебне важности била су нам нарочито сазнања које је током презентације изнијела посланица у Народној скупштини Републике Србије, госпођа Дубравка Филиповски, а којом нам је представљен рад националног

огранка ГОПАК-а у Републици Србији. Поред тога, од колега из УНДП-а Србије имали смо прилику сазнати нешто више и о пројекту јачања надзорне улоге и јавности у раду Народне скупштине Републике Србије, а у оквиру којег се одржава и ова Међународна Конференција.

Превенција и координација борбе против корупције за Босну и Херцеговину, свакако, представља један од најприоритетнијих задатака представника институција власти на свим нивоима. Перцепција јавности у нашој земљи показује да грађани сматрају да корупција, након ниске запослености и ниског животног стандарда, представља сљедећи највећи проблем у босанскохерцеговачком друштву.

Према посљедњем Индексу перцепције корупције за 2014., којег је *Транспаренси интернешнал*¹ објавио крајем прошле године, Босна и Херцеговина се на листи од 175 земаља налази тек на 80. мјесту, што у поређењу са годином прије тога представља пад за чак осам позиција. Чињеница да је од свих држава из састава бивше Југославије управо Босна и Херцеговина најниже рангирана на свјетској листи индекса перцепције корупције, сама по себи треба бити аларм за узбуну представницима законодавних, извршних и судских институција на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини и подстицај да се хитно и беспоштедно ухвате у коштац са овим горућим проблемом.

Борба против корупције мора бити један од кључних приоритета нових влада на свим нивоима. Ово представља један од главних закључака из Извјештаја Европске комисије о напретку Босне и Херцеговине за 2014. годину, у оквиру којег се наводи да је наша земља постигла мали напредак у provedби реформи за сузбијање корупције, која и даље наноси штету цијелом јавном сектору. Иако је правни оквир за ефикасно спрјечавање корупције углавном успостављен, у Извјештају Европске комисије наводи се да је provedба закона слаба и даље недоследна, те да поједини кључни прописи нису у складу са међународним стандардима.

Када је у питању **законодавни оквир** за превенцију и борбу против корупције у Босни и Херцеговини, онда на првом мјесту свакако треба споменути Закон о Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције. Усвајањем овог законског текста 2009. године Босна и Херцеговина је добила Агенцију за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, као независну и самосталну управну организацију, која за свој рад одговара Парламентарној скупштини БиХ. Истим Законом, унутар Парламента БиХ успостављено је и радно тијело које врши парламентарни надзор над радом ове Агенције - Комисија за избор и праћење рада Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције.

¹ Transparency international

Ово тијело чини девет чланова. Законом је дефинисано да шест чланова Комисије бирају домови Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, од чега три посланика из Представничког дома и три делегата из Дома народа.

Преостала три члана Комисије су особе које Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине бира изван свог састава. То су два представника академске заједнице у Босни и Херцеговини и један представник невладиног сектора у нашој земљи.

Из наведеног видимо да ова Комисија, практично, представља мјешовито радно тијело у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, у чији састав улазе и посланици и делегати овог Парламента, као и вањски сарадници, односно представници академске заједнице и невладиног сектора у БиХ.

Комисија за избор и праћење рада Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције недавно је добила шест нових чланова који долазе из Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, међу којима и ново руководство. На конституирајућој сједници одлучено је да функцију предсједавајуће Комисије у наредном четворогодишњем раздобљу обнаша посланица Представничког дома, а да њен први замјеник буде делегат Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

Како се ради о јединственом тијелу Парламента БиХ, у чији састав, како сам навео, поред посланика и делегата оба дома овог Парламента, улазе и представници академске заједнице, односно невладиног сектора, на Конституирајућој сједници дефинисано је да, као и у претходном мандатном периоду, функцију другог замјеника предсједавајуће обнаша особа из академске заједнице или из невладиног сектора, чиме је додатно дата важност активног учешћа у овој Комисији људи који долазе изван Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.

Говорећи о **легислативи**, треба нагласити и чињеницу да су управо чланови ове Комисије били иницијатори до сада једине измјене и допуне Закона о Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, којима су ријешене одређене правне нејасноће и недоречености првобитног законског текста.

Његовим каснијим усвајањем, Комисија за избор и праћење рада Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције постала је независно тијело Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а поред до тада дефинисаних надлежности, које су примарно подразумијевале избор руководства Агенције и праћење њеног рада кроз разматрање годишњих извјештаја о раду, Комисији је у надлежност дато и разматрање извјештаја о ревизији финансијског пословања Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, као додатни алат парламентарног мониторинга рада ове институције.

Овдје желим нагласити и то да су управо посланици и делегати Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине у протеклом мандатном периоду били иницијатори Закона о заштити лица која пријављују корупцију у институцијама Босне и Херцеговине, а којим се уређује статус лица која пријављују корупцију у институцијама БиХ, као и правним лицима која оснивају институције Босне и Херцеговине. Овим Законом дефинисан је поступак пријављивања корупције, као и обавезе институција БиХ у вези с пријављивањем корупције, те поступак заштите лица која пријављују корупцију у институцијама БиХ, а јасно су прописане и санкције за повреде одредби овог закона. Као разлоге за доношење оваквог закона, Парламентарна скупштина је препознала потребе које произилазе из већег броја међународних докумената чија је потписница Босна и Херцеговина, а ту у први ред спадају УН-ова Конвенција за спречавање и борбу против корупције, затим Резолуција 1729 Парламентарне скупштине Вијећа Европе из 2010. године, као и Кривичноправна и Грађанскоправна конвенција о корупцији Парламентарне скупштине Вијећа Европе.

Када су у питању **механизми за борбу против корупције** на нивоу државе Босне и Херцеговине, желим нагласити да је Савјет министара Босне и Херцеговине на посљедњој одржаној сједници дао сагласност и усвојио нову Стратегију и Акциони плана за борбу против корупције за период од 2015. до 2019. године. Ријеч је о стратешким документима на којима су радили чланови радне групе који долазе из свих релевантних институција законодавне, извршне и судске власти на нивоу Босне и Херцеговине и њених ентитета које се баве овом проблематиком. Нова стратегија и акциони план представљају ће смјернице за рад Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције у наредном петогодишњем периоду, а тиме и парламентарне Комисије која прати рад ове Агенције.

Говорећи о овим механизмима борбе против корупције, не могу а да се не надовежем на јучерашњу дискусију, овдје, на Конференцији, током које је презентована транспарентност рада националних парламената. С тим у вези, желим да нагласим да се пројекат под називом „Отворени парламент“ у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине спроводи већ посљедњих 10 година и да је у том периоду кроз зграду највишег законодавног тијела у БиХ прошло више од 18.000 грађана наше земље, којима је презентован рад Парламента БиХ и који су неријетко имали прилику да о свим отвореним политичким питањима разговарају непосредно са посланицима и делегатима овог Парламента.

Грађани Босне и Херцеговине, путем интернет странице Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине могу пратити веб- пренос сједница оба дома државног Парламента. Поред тога, све одлуке које су донесене по питању било којег закона, неког извјештаја, као и било којег трећег докумета, како на Представничком дому, Дому народа или било неком од радних тијела овог

Парламента, објављују се на интернет страници Парламентарне скупштине БиХ.

Узимајући у обзир све наведено, треба нагласити да посланици и делегати, као и представници стручних служби Парламентарне скупштине БиХ, заједно са представницима академске и међународне заједнице са програмским циљевима у БиХ, те представницима медија и невладиног сектора у БиХ доста своје енергије улажу у процес транспарентности и континуираног унапређења њеног рада.

Даме и господо,

закључујући презентацију која се односи на имплементације законодавства, институција и механизма за борбу против корупције, желим рећи да у Босни и Херцеговини постоји јасан правни оквир који регулише ову материју. Сада је потребно имати храбрости и политичке воље да се он у потпуности и спроведе. Институционални подстицај борби против корупције у наредном периоду треба да дођу управо из Парламентарне скупштине БиХ, што у коначници представља и јасно дефинисану мисија ГОПАК-а, а то је смањење степена корупције у свим државама свијета и побољшање ефикасности рада парламената, као институција која надзира рад органа извршне власти, гдје управо парламентарци треба да представљају лидере у глобалној борби против корупције. У прилог овоме свакако иде чињеница да парламенти имају уставна и законска овлаштења и надлежности да извршне органе власти позивају на одговорност, при томе додатно унапређујући иницијативе за борбу против корупције.

Повезаност и блиска сарадња парламентарних секција ГОПАК-а са релевантним секцијама организације *Транспаренси интернешнал* у свакој појединој земљи, јасно говоре о неопходности кохезије надлежних парламентарних тијела са организацијама цивилног друштва у свакој појединој држави чланици.

На крају, дозволите ми да се захвалим Народној скупштини Републике Србије, Развојном програму Уједињених нација у Србији и Швајцарској агенцији за развој и сарадњу (СДЦ) на прилици да нам омогући присуство оваквој једној Конференцији, што ће у коначници у великој мјери помоћи данас присутним посланицима и делегатима Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине да се шире упознају са ГОПАК-ом, његовим циљевима, као и искуствима парламената других земаља, чији су представници данас присутни овдје и учествују у раду унутар ове дводневне Конференције.

Захваљујем вам се на пажњи! (крај)